

ДІЛО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 18., II. пов.
Кonto почт. шадн. 26.726.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефону 565.
Рукописи
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно 5— К.
чвертьрічно 15— „
піврічно 28— „
цілорічно 56— „
у Львові (без доставки):
місячно 4— К.
чвертьрічно 12— „
піврічно 22— „
цілорічно 44— „
в Німеччині:
піврічно 28— М.
цілорічно 56— „
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Рядки петлички, двохкільцевої
або трикільцевої 60 с. з одностороннім
1 в. з оповісткою 1-го в. з одностороннім
піврідної частки перед або за оповісткою
2 в. Некрологи 2 в. Службові
заставки друку подвійно. Оголошення
на суботу і неділю подвійно.
Пастійні оголошення за особливим
указом.
Один примірник коштує
у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Видає: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

„Відбудова“.

Львів, 28. серпня 1918.

Відаана ц. к. правительством у польські руки господарська відбудова цілої Галичини, себто й української області її, виступає — з кожним днем видно все ясніше — до розмірів на великанську міру загрози, польською національно-політичною управою утвореної господарсько-політичної акції, метою якої поставлено: докопати радикального пересунення відношення господарських, а за сим соціальних і політичних сил між Поляками й Українцями в напрямі наглого, несорозмірного збогачення польського елементу в Галичині при різномісному поліщенні елементу українського в тім господарській стані, до якого довела його ця війна, ведена роками цілком якраз на області українського племені в Галичині.

Довголітня, австрійською державою констатована істинно польська „господарка“ супроти українського народу в Галичині, господарка, яка саричинила се, що українська Східна Галичина, при першорядній економічній вартості своєї природи належить до найбільш багатих культурно найбільш відсталих країв не тільки Європи, а взагалі білої раси, — се польська господарка одержує нині свою окончну печать.

Польща погористалася нагодю війни, котра відбирає цивільній людині останки можливості жалоби й оборони, тай вкладами безлічоток мільонів, бездережоню, змичо, систематично ведуть нашу країну і наш нарід до заміченої польською національно-державною „рацією“ мети.

А „рація“ ся відома: так обезсилити українську людину, щоби польський „Drang nach Osten“ стрічав можливо як найменший опір.

В системі знарядів і доріг, які ведуть до сеї польської цілі, займає ажже невіденським правительством у польські руки „відбудова“ знищеної у війні нашої країни нині ролю першорядну. Васліди сит польсько-австрійських, на велику скалю загрози заходів побачимо вже в перших роках після війни. Бачимо їх зрештою вже й тепер.

Коли польський дідич, польський промисловець, польський ремісник і польський хлопа напихають собі кишень тисячами і мільонами корон з ласки Централі для відбудови Галичини, тай не тільки відбудовують та, що справді знищене війною, а й будують багато нового, чого перед війною не було, чого війна не знищила і що (очевидно) під „відбудову“ не повинно підпадати, — то маса українського селінства на величезних полосах колишніх босих ліній живе доми, під осінню і зиму, у вихких землянках, позбавлене найпримітивніших засобів життя, засушена як не на смерть, то на дегенерацію. Коли польська панкн, промисловцям і хлопам буде Центральна палата, величезні заведення промислові і до новоталих погреб приладжечі селянські загороди, то український хлопа одержує — в найліпших, тим самим вишкочних вишкочках — дерев'яні бараки, так будовані, що — буквально — вітер їх розносить по полі.

Скібінецькі посідає 350 десятин землі під управу і 1500 десятин ліса, тобто разом 1850 десятин землі, за яку ніхто не важився би дати 200 000 карбованців, бо вона була під владою польською господаркою. Імше визна питання, хто саме ту шкоду завдав. Вд марта 1917 р. переходили там ржні банди в фронті, які рабували, що під руки попадає. Чому ж мають се платити селяни? Означе 9. серпня с. р. селяни учуди вибухи ручних гранатів при кожнім вході в село і крісові салви віджаючих патруль. Се значе, що йдуть стогата гроші за шкоди. І стогати — а як, колись довідаєте ся. Тоді дізнаєтеся також як вигнали з мужиків бунтівничого духа, як шукали за оружем, як берегли перед знищенням засіви.

Тепер послухайте иншої „історії“. Хоча не знаю, чи якому иншому народові скогласе би переносити все те, то український мужик переносить сі страхотта з героїчним самоєм. Та і се власне причиною його дальшої мартиріології. Сей стоїчний спокій випроваджує з різновати обладаного тяжкою керавидною мужика, сльозами вдів і бідаків польського шляхтича. Зіряча жадоба месги хоче насититися тоді, коли мужик буде розгратований як червак. Не досить нужди, не досить того, що економічна сила держави підкопала раз на все, звірюка в чоловіці чи властиво в шляхтичу жажде мук і торгу. І фабрикується революція. Послідній місяць всі драти телеграфічні з Черновець, Львова і Києва несуть страшні вістки одна за другою, які викликають військові поготоллі, острі зарядження воєнні, воєнні суди. Ого між 15. а 20. серпня мало вибухнути страшне повстання, 40 000 козаків зібраних на Поділлі (!), а п'ятім — вартоломейська ніч на Україні. А се все викликає відповідне зарядження. Вистартило, що в моголазській політі в чотирох селах селяни приведені до крайности, убили заздателя дібр тих сіл — а вже з сіл і людей сліду не лишилося, бо, мовля, се початки сеї страшної революції. Рік 1914 в східній Галичині — се тинь дійсности на Україні. Плян і метода випробувані і розроблені в своїй петворній досконалости, на ціім Пра вебережу ввійшли в життя. Та бодай імена сих шляхетних творців революції не прозвучать. На найближшій сесії парламенту їх учуєте.

На кінці ще одну картину, з серії образів Гольдбейна „Танець кістяків“. По півночі, коли ціле село спить, гук експлодуочих гранатів і крісові салви ставлять ціле населення оселі на ноги. В страшнім переполоху опускає кожний хату і серед розпучливого плачу жінок, серце роздираючого войху дітей, ховіється, де може. В той мент входять з усіх сторін патрулі в село. Населення механічно опинається на майдані коло волосного будинку. Окружене війском до вдується з уст команданта, що має стільки га стільки сот тисяч заплатити контрибуції за те а за те. Не заплатите, мовля, то забереж вам усе а село спалимо. Селяни, назчені досідом инших сіл, вносять, що мають. Однак село на Україні — не Літгіх ані Антверпа, не Лодз ані Варшави — жадної суми ніяк не в силі заплатити. Карна експедиція усидовляється в селі і „вимушує“ за плату. То понатт має найріжнородніший зміст: бити букаки, нищити сація, замкненням села, що селянинові з подвіря рушиться не вільно і т. д. Приміром в Цышківці, куницької волости, карна експедиція букаки вмушувала мужиків, щоби сусіди взаїмно усували дихи своїх хат. Колиж парох Цышківця по чав прэснги залперестати сього середньовічного способу вимушення, то жовніри змусили його розшавати хату Кирила Шлаболового. Ла ше окуп 400 рублів апаратував його від дашшого позорища.

Чи дійсности вдається тин, що бжають сего, викляката ніч Варфоломея на Україні?..

Що діється на Україні.

Дантейські оцени.

В Українській Державі нам пишуть:

„Колиб ви були прийшли в червни с. р. до Дунаївців, то делегація 12 мужиків а села Голоубишча, під проводом старостр в Чанькові Теодора Павзичюка, будаб вам оповіла таке: Пав Ячевскі, управитель ясне пана Віктора Скібінецького, ріжними штуками і впливами зробили мешканців села небезпечними революціонерами. Тоді на спілку з властями видумали спосіб викорінення „революції“ гідний татарів. Хто хотів йти в поле до роботи, мусі вати від повірника п. Ячевського позволення, яке вечером мусі ввертати. Не кождо му таке позволення давалося, тэж більша частина села не могла покватитися в поле.“

Наслідок був такий, що засіви пшениці і жита вросли буйною колтою, бульба непагорнена, а місто врих засіви повиростали здорові будаки та буряк (бо в нас брак хліба). А се не одні Голоубишча, де селянин дивився в домовім арешті, як нищиться його праця і засуджується його на живову голедівку.

Та послухайте, що вам розкажуть селяни Таврило Пастушек, Олекса Надвининин та Клеп Мандиук, усі в села Завадівки, купівської волости. У них дідичем звисний Журовський, власник серох тисяч десятин землі, магнат, колову був рівний хибя Николай II. В їх

селці має він також двіста десятин ліса і 5 десятин орного поля, яке тепер засіяне конюшною. Селяни пасти худобу в лісі і на конюшині. Є розпорядження сідчої армії, що за знищення засівів селянами мається на село накладати контрибуцію. Не знати, під який розпорядок підтягнуто се шкоду, однак Журовський оцінив свою шкоду на сто тисяч карбованців, як то суму 20 п. гонведів стгає з села в фермі контрибуції. Смого дня с. р. стягнуто в село п'ятдесят тисяч в протягу одного дня, а в своїй великодушности позволено половину заплатити по жнивах. Перевести се на зрозумілу мову значить: Селяни не мали такої суми грошей, що перевисшає далеко вартість ліса і поля, то вбрано їм усе, що мали. Лишилося вбіже на коню. Його то заберуть по жнивах.

Шляхетний Віктор Скібінецькі, пан на Голоубишчак, Чанькові, Зеленці, Цыганіші, Дністринці і Стасівці, повіту извоушицького і камінецького обрахував свої претенсії до одного села Чанькова на 610.865 карб. 36 коп. Коли відчитаєте отсю деталічну цифру, вам певне скочеться знати, як представляється рахунок тої шкоди. Дуже просто:

за знищення інвентара	587.426 карб. 36 коп.
ліса	23.439 „

разом 610.865 карб. 36 коп.
Для пояснення знайте, що в Чанькові п.

